

En röst i riksdagsvalet 13 september 2026, Brastad. Foto: W.carter, CC BY 4.0.

Samhällskunskap · Åk 8 till gymnasiet · 60 minuter

Går det att lita på valet?

Efter riksdagsvalet 2026 kom flera anklagelser om valfusk. I dag tar du reda på hur en röst skyddas, vad som faktiskt är känt och vad som skulle krävas för att resultatet ska ändras.

1 Röstens väg
2 Fyra påståenden
3 Var står du?
4 Ditt svar

Lektionens fråga

Går det att lita på valet 2026, och var finns svagheterna?

Namn

Klass

Gissa först

Hur många gånger har det varit omval till riksdagen i Sveriges historia?

Aldrig | En eller två | Fler än två

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 1

Röstens väg

Sex stationer från valsedelsstället till räkningen.

Enskilt
6 min

Din uppgift vid varje station

Hur lätt kan någon annan påverka rösten här?

Läs stationerna i ordning och **ringa in** ett svar på varje kort. Sedan jämför du med din bänkkamrat på parbladet.

Så här
- Lätt
- Svårt
- Nästan omöjligt

1 Valsedlarna

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Väljaren tar sina valsedlar bakom en skärm. Sedan 2022 lägger valnämnden ut dem, inte partierna. Utanför lokalen får partier dela ut valsedlar, även ikryssade.

Har hänt. Före valdagen 2026 kom över 2 800 rapporter om incidenter, de flesta om valsedlar som saknades eller flyttats.

Valmyndigheten; SVT 12 sept 2026

2 Valskärmen

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Varje väljare ska vara ensam bakom valskärmen och göra i ordning sin röst själv.

Har hänt. Valobservatörer i Stockholm 2018 såg familjer gå in tillsammans bakom skärmen i ungefär var fjärde lokal.

SILC 2018

3 Hjälp att rösta

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som inte kan rösta själv får hjälp av röstmottagarna, och får ta med en egen hjälpare. Sedan december 2025 ska en röstmottagare alltid vara med.

Har hänt. Under valet 2026 nekades röstmottagare att vara med när väljare fick hjälp.

Valmyndigheten 9 sept 2026

4 Budröst

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som inte kan ta sig till vallokalen kan rösta med bud, till exempel en anhörig. Ett vittne ska vara med. Ingen röstmottagare är med.

Har hänt. I Stockholm 2002 turades två personer om att vara bud och vittne åt ett stort antal väljare.

Valprövningsnämnden 58-2002

5 Brevröst från utlandet

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som är utomlands kan rösta med brev. Två vittnen ska intyga att väljaren själv har gjort i ordning rösten.

Har hänt. Valmyndigheten skriver att det är svårt att veta säkert att en brevröst kommer från rätt person.

Valmyndigheten 2018

6 Räkningen

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Rösterna räknas först i vallokalen och sedan en gång till av länsstyrelsen. All räkning är offentlig, och vem som helst får komma och titta.

Har hänt. Efter valet 2022 gjordes nya sammanräkningar i tre kommuner.

Valprövningsnämnden 2022

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 3

Var står du?

En väljare vill ha hjälp av sin egen hjälpare, men vill inte att röstmottagaren är med.

Välj själv, sedan
hela klassen · 10 min

Påståendet

”Rösten ska inte tas emot om röstmottagaren inte får vara med.”

1. **Ringa in** var du står, under Innan samtalet.
2. **Gå** till den skylten i rummet.
3. **Lyssna** på de andra. Du får byta skylt.
4. **Ringa in** igen, under Efter samtalet, och skriv.

Så är det i dag

Sedan december 2025 ska en röstmottagare alltid vara med när någon får hjälp. Säger väljaren nej får rösten ändå inte vägras. Under valet 2026 hände det att röstmottagare nekades.

Vallagen 7 kap. 3 §; Valmyndigheten 9 sept 2026

1 Innan samtalet

Ringa in där du står nu, innan du går till en skylt.

Håller helt med	Håller med	Vet inte	Håller inte med	Håller inte alls med

4 Efter samtalet

Ringa in där du står nu. Flyttade du dig?

Håller helt med	Håller med	Vet inte	Håller inte med	Håller inte alls med

4 Det starkaste skälet jag hörde från någon som stod vid en annan skylt

Det starkaste skälet var att …

4 Flyttade du dig? Varför, eller varför inte?

Jag flyttade mig, eller stod kvar, eftersom …

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 4

Ditt svar

Nu svarar du på lektionens fråga, med det du har tagit reda på.

Enskilt
10 min

Lektionens fråga

Går det att lita på valet 2026, och var finns svagheterna?

Skriv vidare från de grå orden på varje rad. Du får stryka dem och börja på ditt eget sätt.

1
Ditt svar
Svara på lektionens fråga i en mening.

Jag tycker att valet 2026 ...

2
Det talar för
Ett skäl att lita på valet, med belägg.

Ett skäl att lita på valet är att ...

3
Men
En svaghet du har hittat.

Samtidigt visar fallet ...

4
Spelar det roll?
Kunde svagheten ändra resultatet?

Det spelar roll eftersom ...

5
Vad borde ändras?
Ett förslag, och vem det skyddar.

Jag skulle vilja att ...

Innan du lämnar in

Kolla din text. Bocka av.

- [ ] Första meningen svarar på frågan.
- [ ] Jag skiljer på belagt och påstått.
- [ ] Jag skriver om minst ett fall.
- [ ] Jag nämner minst en station.

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 1, fortsättning

Var är rösten mest sårbar?

Ni har ringat in var för sig. Nu ska ni bli överens.

Med din bänkkamrat
6 min

Er uppgift

Ställ de sex stationerna i ordning.

Skriv stationens nummer i en ruta. Överst den station där rösten är lättast att påverka. **Motivera** sedan ert val av toppen.

Lättast att påverka

Svårast att påverka

1 Valsedlarna

2 Valskärmen

3 Hjälp att rösta

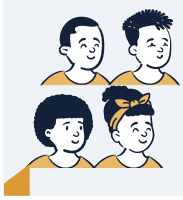
4 Budröst

5 Brevröst från utlandet

6 Räkningen

Varför hamnade den överst?
Använd något som faktiskt har hänt, från stationerna i elevhäftet, s. 2.

Vi valde station ... eftersom ...

Jämför med ett annat par
Satte de samma station överst?

Ja Nej

Deras starkaste skäl

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Innan ni läser fallen

Belägg

Det viktigaste ordet i dag. Ni behöver det för att granska fallen i gruppen.

I par
4 min

Er uppgift

Kan det här visa vad som faktiskt hände i valet?

Läs rutan Vad är ett belägg? tillsammans. **Skriv** sedan i de fyra fälten runt ordet. Frågan under varje rubrik hjälper er. Orden längst ned behöver ni i fallen.

Vad är ett belägg?

Ett belägg visar vad som faktiskt hände i valet, till exempel ett beslut eller en rapport från en myndighet. Ställ tre frågor till varje uppgift:

1. **Vem säger det?**
2. **Hur vet hen det?** Var hen på plats, eller har hen undersökt saken?
3. **Går det att kontrollera?** Till exempel i ett beslut, en rapport eller valresultatet.

Ett **påstående** är något som någon säger men som ingen har kunnat kontrollera. Det kan vara sant, men det visar inte vad som hände. Ett inlägg på nätet eller något en kompis har hört kan se ut som belägg.

Så känner du igen ett belägg

Skriv regeln med egna ord. Börja så här: En uppgift är ett belägg när ...

Ett belägg från stationerna

Välj en ruta Har hänt i elevhäftet, s. 2. Vem säger det, och hur vet hen det?

Belägg

Visar vad som faktiskt hände. Går att kontrollera.

Delvis ett belägg

Medier: en kandidat fick 648 personkryss, och det finns uppgifter om fusk. Vad går att kontrollera?

Ser ut som belägg, men är det inte

Ett exempel från ett inlägg eller en kompis. Varför visar det inte vad som hände?

Ord ni möter i fallen

Läs orden. Ni behöver dem när ni granskar fallen i gruppen.

Förundersökning
Polisens och åklagarens utredning av ett misstänkt brott.

Delgiven misstanke
När en person formellt får veta att hon eller han misstänks för ett brott.

Personkryss
Kryss för en kandidat på valsedeln. Avgör vem i partiet som får platsen.

Valprövningsnämnden
Prövar överklaganden av val och kan besluta om omval.

Otillbörligt verkande
Att påverka någons röst på ett otillåtet sätt, till exempel med pengar eller hot.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2, redovisning

Kunde något ändra valet?

Helklass
6 min

Grupperna berättar. Kunde något av fallen ändra resultatet?

Medan grupperna redovisar

Fyll i en rad per fall.

Läs faktarutan först. **Skriv** kort vad som är belagt i fallet. **Ringa in** om det kunde ändra resultatet, och skriv varför.

Faktaruta

S, V, MP och C fick 176 platser mot 173 för M, SD, KD och L. Det krävs 175 för egen majoritet. Valprövningsnämnden gör bara om ett val om det med fog kan antas att felet har påverkat valets utgång. Sverige har aldrig haft omval i ett riksdagsval: svaret på Gissa först är Aldrig.

Valmyndigheten 19 sept 2026; Vallagen 15 kap. 13 §

A Borlänge

Belagt i fallet

Kunde det ändra resultatet? Ja / Nej / Vet inte än

Varför?

B Järva i Stockholm

Belagt i fallet

Kunde det ändra resultatet? Ja / Nej / Vet inte än

Varför?

C Annonsen i Piteå

Belagt i fallet

Kunde det ändra resultatet? Ja / Nej / Vet inte än

Varför?

D Ryktena runt valet

Belagt i fallet

Kunde det ändra resultatet? Ja / Nej / Vet inte än

Varför?

Diskutera i helklass

Varför kan en anklagelse vara allvarlig även om den inte kan ändra valresultatet?

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall A · Vänsterpartiet

Borlänge

En utredning om köpta röster. Läget den 26 september 2026.

Grupp om 3 till 4
10 min

Er uppgift vid varje uttalande

Kan det här visa vad som faktiskt hände i valet?

Dela upp rollerna på baksidan först. **Läs** ett uttalande i taget. **Ringa in** Belagt om det går att kontrollera, till exempel ett beslut eller en uppgift från en myndighet, också när en tidning återger den. Annars Påstått. **Svara** sedan på frågorna på baksidan.

Så här

Belagt

Påstått

Åklagaren säger

En förundersökning om otillbörligt verkande vid röstning pågår. Ingen har delgivits misstanke och ingen är gripen.

Åklagarmyndigheten 24 sept 2026

Belagt Påstått

Flera medier rapporterar

Utredningen startade 1 september, lades ned 8 september i brist på bevis och öppnades igen 21 september. En V-kandidat fick 648 personkryss och gick förbi kandidater högre upp på listan.

SVT, TT 21 till 24 sept 2026

Belagt Påstått

Uppgifter i omlopp

Väljare ska ha skjutsats till röstningen och fått valsedlar där kandidaten redan var ikryssad. Det finns också uppgifter om pengar.

Åklagaren har inte bekräftat detta

Belagt Påstått

Den utpekade säger

Kandidaten säger att anklagelserna är ”helt, helt fel” och har tagit en paus från riksdagen.

SVT 21 till 22 sept 2026

Belagt Påstått

Det vet vi inte

Hur många väljare det gäller. Vilka som är misstänkta.

När hände vad?

Läs vad Flera medier rapporterar igen. Skriv rätt bokstav på varje tomt kalenderblad.

a Utredningen läggs ned
b Åklagaren säger något
c Utredningen startar
d Utredningen öppnas igen

Sep 1	Sep 8	Sep 13	Sep 21	Sep 24	Sep 26
Bokstav ☐	Bokstav ☐	Valdagen	Bokstav ☐	Bokstav ☐	I dag

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall A · Vänsterpartiet

Gruppens uppdrag

Samma grupp som på framsidan. Svara tillsammans och förbered redovisningen.

Grupp om 3 till 4
10 min

A

Fall A · Vänsterpartiet

Borlänge

En utredning om köpta röster. Nedlagd, sedan öppnad igen.

Dela upp rollerna först. Är ni fler kan två ha samma roll.

Läsare | Skrivare | Tidhållare | Redovisare

1. **Läs** fallet på framsidan och fyll i kalendern. Läsaren läser högt.
2. **Ringa in** Belagt eller Påstått vid varje uttalande. Tidhållaren säger till efter 3 minuter.
3. **Svara** på fråga 1 och 2 här under. Skrivaren skriver.
4. **Berätta** för klassen. Redovisaren börjar.

3 · Fråga 1

Vad har åklagaren faktiskt sagt?

3 · Fråga 2

Om det stämmer, kunde det ändra valresultatet?

Ja | Nej | Vet inte än

Tänk på: S, V, MP och C fick 176 platser mot 173. Det krävs 175 för egen majoritet. Personkryss avgör vem i partiet som får platsen, inte hur många platser partiet får. Omval görs bara om felet med fog kan antas ha påverkat utgången.

Varför?

Vi ringade in så eftersom ...

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall B · Vänsterpartiet

Järva i Stockholm

En ledartext om vad som hände bakom valskärmarna. Läget den 26 september 2026.

Grupp om 3 till 4
10 min

Er uppgift vid varje uttalande

Kan det här visa vad som faktiskt hände i valet?

Dela upp rollerna på baksidan först. **Läs** ett uttalande i taget. **Ringa in** Belagt om det går att kontrollera, till exempel ett beslut eller en uppgift från en myndighet, också när en tidning återger den. Annars Påstått. **Svara** sedan på frågorna på baksidan.

Så här
Belagt
Påstått

2b FYRA PÅSTÅENDEN

Myndigheterna säger

Stockholms valkansli polisanmälde efter uppgifter i en ledartext i Svenska Dagbladet. Polisen har inlett en förundersökning. Ingen har delgivits misstanke.

SVT, Mitt i 24 till 25 sept 2026

Belagt Påstått

Valkansliet säger också

Järva hade fler rapporterade incidenter än staden i övrigt. Förkryssade valsedlar förekom. Enligt kansliet behöver det inte vara olagligt, men det är olämpligt.

Belagt Påstått

Ledartexten påstår

Anonyma röstmottagare berättar om flera personer bakom samma valskärm och väljare som fick veta hur de skulle rösta.

Belagt Påstått

Andra säger

En namngiven röstmottagare i Rinkeby såg ”inga konstigheter”. Vänsterpartiet kallar ledartexten insinuant.

SVT 25 sept 2026

Belagt Påstått

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall B · Vänsterpartiet

Gruppens uppdrag

Samma grupp som på framsidan. Svara tillsammans och förbered redovisningen.

Grupp om 3 till 4
10 min

B

Fall B · Vänsterpartiet

Järva i Stockholm

En ledartext om flera personer bakom samma valskärm.

Dela upp rollerna först. Är ni fler kan två ha samma roll.

Läsare | Skrivare | Tidhållare | Redovisare

1. **Läs** fallet på framsidan. Läsaren läser högt.
2. **Ringa in** Belagt eller Påstått vid varje uttalande. Tidhållaren säger till efter 3 minuter.
3. **Svara** på fråga 1 och 2 här under. Skrivaren skriver.
4. **Berätta** för klassen. Redovisaren börjar.

3 · Fråga 1

Vems uppgifter bygger ledartexten på?

3 · Fråga 2

Om det stämmer, kunde det ändra valresultatet?

Ja | Nej | Vet inte än

Tänk på: S, V, MP och C fick 176 platser mot 173. Det krävs 175 för egen majoritet. Personkryss avgör vem i partiet som får platsen, inte hur många platser partiet får. Omval görs bara om felet med fog kan antas ha påverkat utgången.

Varför?

Vi ringade in så eftersom ...

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall C · Okänd avsändare

Annonsen i Piteå

Ett inlägg i en köp- och säljgrupp. Läget den 26 september 2026.

Grupp om 3 till 4
10 min

Er uppgift vid varje uttalande

Kan det här visa vad som faktiskt hände i valet?

Dela upp rollerna på baksidan först. **Läs** ett uttalande i taget. **Ringa in** Belagt om det går att kontrollera, till exempel ett beslut eller en uppgift från en myndighet, också när en tidning återger den. Annars Påstått. **Svara** sedan på frågorna på baksidan.

Så här

Belagt

Påstått

Polisen säger

En förundersökning om otillbörligt verkande vid röstning pågår efter ett inlägg i en köp- och säljgrupp på Facebook. Ingen har delgivits misstanke. Polisen fick veta om inlägget på valdagen.

Polisen region Nord; SVT 24 sept 2026

Belagt Påstått

Inlägget

”Jag köper din röst!” Det erbjöd 300 kronor om ”rösten hamnar rätt (alltså inte rött)”.

Belagt Påstått

Medierna rapporterar

Bilden i inlägget kommer från ett musikprojekt som kopplas till en SD-politiker.

Belagt Påstått

Partiet säger

SD i Norrbotten fördömer inlägget och säger att personen inte finns i partiets organisation.

Belagt Påstått

Det vet vi inte

Vem som skrev inlägget. Om det var menat på allvar eller var en provokation. Om någon sålde sin röst.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall C · Okänd avsändare

Gruppens uppdrag

Samma grupp som på framsidan. Svara tillsammans och förbered redovisningen.

Grupp om 3 till 4
10 min

C

Fall C · Okänd avsändare

Annonsen i Piteå

Ett inlägg som erbjöd 300 kronor för en röst.

Dela upp rollerna först. Är ni fler kan två ha samma roll.

Läsare | Skrivare | Tidhållare | Redovisare

1. **Läs** fallet på framsidan. Läsaren läser högt.
2. **Ringa in** Belagt eller Påstått vid varje uttalande. Tidhållaren säger till efter 3 minuter.
3. **Svara** på fråga 1 och 2 här under. Skrivaren skriver.
4. **Berätta** för klassen. Redovisaren börjar.

3 · Fråga 1

Vet vi vem som skrev inlägget?

3 · Fråga 2

Om det stämmer, kunde det ändra valresultatet?

Ja | Nej | Vet inte än

Tänk på: S, V, MP och C fick 176 platser mot 173. Det krävs 175 för egen majoritet. Personkryss avgör vem i partiet som får platsen, inte hur många platser partiet får. Omval görs bara om felet med fog kan antas ha påverkat utgången.

Varför?

Vi ringade in så eftersom ...

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall D · Flera avsändare i sociala medier

Ryktena runt valet

Ett tekniskt fel, och det som spreds efteråt. Läget den 26 september 2026.

Grupp om 3 till 4
10 min

Er uppgift vid varje uttalande

Kan det här visa vad som faktiskt hände i valet?

Dela upp rollerna på baksidan först. **Läs** ett uttalande i taget. **Ringa in** Belagt om det går att kontrollera, till exempel ett beslut eller en uppgift från en myndighet, också när en tidning återger den. Annars Påstått. **Svara** sedan på frågorna på baksidan.

Så här

Belagt

Påstått

2b FYRA PÅSTÅENDEN

Valmyndigheten säger

Ett tekniskt fel i förtidsröstningen gjorde att högst omkring 500 röster inte kunde kopplas till rätt väljare. De berörda uppmanades att rösta igen på valdagen. Det fanns inga tecken på att någon utifrån hade orsakat felet.

Valmyndigheten 7 sept 2026

Belagt Påstått

Påståenden som spreds

Efter felet spreds påståenden om ”valfusk överallt” och om att Valmyndighetens chef skulle vara socialdemokrat. I augusti varnade några SD-avdelningar på Facebook för att man kunde rösta flera gånger med falsk identitet.

Belagt Påstått

Granskarna säger

Källkritikbyrån bedömde påståendena om fusk och om chefen som falska. SD-avdelningarna tog bort sina inlägg.

Källkritikbyrån aug till sept 2026

Belagt Påstått

Valmyndigheten säger också

Myndigheten har aldrig hört talas om att någon röstat med falsk identitet sedan identitetskontrollen infördes 2006.

Belagt Påstått

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 2 · Fall D · Flera avsändare i sociala medier

Gruppens uppdrag

Samma grupp som på framsidan. Svara tillsammans och förbered redovisningen.

Grupp om 3 till 4
10 min

D

Fall D · Flera avsändare i sociala medier

Ryktena runt valet

Ett tekniskt fel och påståenden om fusk överallt.

Dela upp rollerna först. Är ni fler kan två ha samma roll.

Läsare | Skrivare | Tidhållare | Redovisare

1. **Läs** fallet på framsidan. Läsaren läser högt.
2. **Ringa in** Belagt eller Påstått vid varje uttalande. Tidhållaren säger till efter 3 minuter.
3. **Svara** på fråga 1 och 2 här under. Skrivaren skriver.
4. **Berätta** för klassen. Redovisaren börjar.

3 · Fråga 1

Vilket fel är bekräftat, och vilka påståenden är det inte?

3 · Fråga 2

Om det stämmer, kunde det ändra valresultatet?

Ja | Nej | Vet inte än

Tänk på: S, V, MP och C fick 176 platser mot 173. Det krävs 175 för egen majoritet. Personkryss avgör vem i partiet som får platsen, inte hur många platser partiet får. Omval görs bara om felet med fog kan antas ha påverkat utgången.

Varför?

Vi ringade in så eftersom ...

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.